

EL PROF. DR. JOSEP M. ROVIRA BELLOSO

El currículum: les dades bàsiques

El professor doctor Josep M. Rovira Bellosó va néixer a Barcelona el 10 de març de 1926 i va fer els seus primers estudis fins al Batxillerat al Col·legi de Germans de «La Salle-Bonanova» de Barcelona. Després d'estudiar a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona, s'hi llicencià l'any 1948. Poc després ingressà al Seminari Conciliar de la Diòcesi de Barcelona on estudià filosofia i teologia, essent ordenat de prevere l'any 1953. D'entre els professors d'aquell moment que més l'influenciaren podem recordar particularment els professors G. Arimon, I. Gomà, P. Termes, G. Solà...

Posteriorment es traslladà a la Facultat de Teologia de la Pontifícia Universitat Gregoriana de Roma on cursà els estudis de Llicenciatura i Doctorat en Teologia amb prestigiosos professors del moment tals com H. Lennerz, H. Vignon, C. Boyer, M. Flick, Z. Alszeghy, E. Dahnis, S. Lyonnet, J. Alfaro... L'any 1956 va defensar la tesi doctoral sobre «La visión de Dios según Enrique de Gante», sota la direcció del professor J. Alfaro, tesi que fou publicada l'any 1960.

En l'àmbit acadèmic inicià la seva tasca, l'any 1964, com a professor de teologia del Seminari Conciliar on va impartir els tractats de Sagraments, Gràcia i Misteri de Déu. Un cop constituïda la Facultat de Teologia l'any 1967, s'hi incorporà com a professor, essent ordinari de càtedra del tractat sobre el Misteri de Déu i impartint múltiples cursos de llicència i doctorat. Durant llargues temporades ha estat Cap del Departament de Teologia Sistemàtica i alhora el professor que ha dirigit més tesines de llicenciatura i tesis doctorals. L'any 1996 va passar a la condició de professor emèrit continuant en la direcció de seminaris i cursos especialitzats de llicència i doctorat. Com a teòleg ha participat en innombrables Congressos, Jornades teològiques i conferències d'àmbit català, espanyol i internacional. Durant tota aquesta etapa ha publicat més de cent setanta treballs teològics tant llibres com articles de tot tipus.

De la seva tasca pastoral a Barcelona cal recordar que ha estat vicari de les Parròquies de Santa Maria de Cornellà, de Sant Carles Borromeo, de Sant Gregori Taumaturg, actuari del Tribunal Eclesiàstic de la Diòcesi, regent de Sant

Francesc de Sales, vicari de Santa Maria del Gornal durant vint anys, i, actualment, des de 1996, rector de la Parròquia de la Mare de Déu dels Àngels. A més, durant set anys va ésser consiliari diocesà dels Graduats d'Acció Catòlica en l'etapa que n'era president el Sr. Antoni Bascompte; durant dos mandats ha estat president de la Unió Sacerdotal de Barcelona i ha estat membre també del Patronat de la Fundació Joan Maragall. Com a reconeixement de la seva tasca teològica i cultural, l'any 1999, la Generalitat de Catalunya li otorgà la Creu de Sant Jordi.

La persona del teòleg: algunes pinzellades

El professor J. M. Rovira Belloso, o mossèn Rovira com tants l'anomenem, ha estat i és un teòleg de referència a casa nostra. I ho ha estat en una etapa clau de la nostra Església i país, ja que ha viscut intensament dos fets decisius: la celebració del Concili Vaticà II, ja des dels inicis de la seva dedicació a l'ensenyament, i la transició política del nostre país, pel coneixement directe de molta de la gent que n'ha estat protagonista políticament i culturalment. D'aquí que n'hagi sorgit una teologia ben arrelada en el seu estatut de ciència, i alhora una teologia atenta i sensible a l'entorn cultural, social, polític i eclesial. Ambdós aspectes apareixen marcats per un tarannà comú fruit d'un alè «espiritual», ja que per a mossèn Rovira la teologia com a ciència de la fe no pot deixar de referir-se sempre a l'experiència espiritual i contextual de la vida creient.

La primera i bàsica orientació del professor Rovira Belloso està marcada per la seva passió per fer una teologia en clau històrico-hermenèutica, a partir ja de la seva tesi doctoral que cal situar-la en el moment «teològic» i «eclesial» en què la realitza. En efecte, l'any 1950, l'Encíclica de Pius XII *Humani Generis* va suscitar una nova reflexió als teòlegs sobre la relació entre l'ordre natural i el sobrenatural, entre la naturalesa humana i la gràcia. La seva tesi, defensada l'any 1956, se situa plenament aquí, ja que l'estudi sobre la visió de Déu en Enric de Gant té com a rerefons la qüestió de com es relaciona l'home amb Déu, és a dir, el natural i el sobrenatural, la immanència i la transcendència. No és estrany que Rovira Belloso subratlli el valor «actualíssim» del pensament d'Enric de Gant. En aquesta línia també se situen les tesis de professors de casa nostra d'aquell moment, com la d'A. Briva sobre la relació entre glòria i gràcia en sant Bonaventura, i la de V. M. Capdevila, sobre amor i caritat en sant Tomàs.

Aquesta orientació històrico-hermenèutica ha continuat molt present en la teologia del professor Rovira Belloso. Això es pot constatar en les seves introduccions a les edicions castellanques de dos clàssics: H. Rondet, *La gracia de Cristo* (1966) y H. de Lubac, *El misterio de lo sobrenatural* (1970); en els seus diversos i continuats comentaris al Concili Vaticà II; en els seus manuals sobre

Déu des de l'inicial *Estudis per un Tractat de Déu* (1970) fins a *El Misteri de Déu* (1994), del qual ja n'hi ha una quarta edició castellana, essent un dels manuals més divulgats actualment. Cal fer esment també d'una monografia de primera línia, històrico-hermenèutica, *Trento. Una interpretació teològica* (1979), considerada ja com un clàssic. De manera similar cal esmentar una altra obra important amb un títol emblemàtic, *La Humanitat de Déu. Aproximació a l'essència del cristianisme* (1984). Aquesta orientació es manifesta també molt clarament en una les seves obres darreres, *Introducció a la teologia* (1996), on es percep el «geni» teològic de mossèn Rovira en molts dels seus punts (la teologia com a ciència, les fonts de la teologia, les mediacions, el llenguatge, la inculturació...).

La segona línia de força se situa en el seu constant subratllar la presència humana, cultural, social i eclesial de la teologia. Es tracta d'una característica constant de Rovira Belloso accentuada pel seu tarannà, no lluny de formes que aparentment poden semblar informals, però que faciliten la comunicació propera i entranyable. Això el converteix en un mestre amic i un conseller confidenciat. Aquesta orientació pot veure's ja inicialment en les lliçons sobre teologia de l'acció temporal (1971), en el seu *Leer el Evangelio* (1979) i, de forma rellevant, en les seves obres de frontera i de diàleg amb la cultura, especialment *Fe i cultura al nostre temps* (1988), obra que serví de programa inicial per a crear la Fundació Joan Maragall. En aquesta línia podríem esmentar igualment, *Societat i Regne de Déu* (1991), així com un bon conjunt de col·laboracions sobre diversos punts: la fe i l'home, l'Església, l'evangelització, l'ètica, la caritat, la responsabilitat...

El pont entre aquestes dues orientacions es pot veure de manera emblemàtica en les paraules del pròleg que el filòsof E. Trias fa a la seva obra, *La humanitat de Déu*. Trias escriu: «Aquest llibre constitueix una aportació cultural de primer ordre i es troba, tot ell, en diàleg permanent amb els corrents de pensament, tradicionals i actuals, en els quals i des dels quals cal repensar la teologia» (p. 5). I més endavant confirma: «Aquest llibre té un interès excepcional ja que és una genuina reflexió teològica, i la teologia, quan es veritable teologia, bona teologia, és sempre un focus de llum imprescindible en tot context cultural il·lustrat» (p. 6). Aquesta capacitat de diàleg s'ha posat de manifest de nou en la recent publicació, *Cartes creuades* (2000), precisament entre E. Trias i ell mateix, on es traspua a bastament aquest tarannà seu característic.

Com a conclusió d'aquestes ratlles que obren el volum d'homenatge al professor Rovira Belloso val la pena de transcriure un paràgraf on ell mateix sintetitza la funció de la teologia i que reflecteix el seu «tarannà» teològic propi i familiar: «La teología tiene como "rol" principal contribuir decisivamente a inculturar la fe en una sociedad determinada, haciendo plausible los presupuestos y las consecuencias de esta fe en la cultura del tiempo. La teología ha de contribuir a disminuir los obstáculos para la fe de las personas y ha de mostrar, en definitiva, el fulgor atrayente del acontecimiento de la fe» (*Introducción a la*

teología, p. 280). En aquesta línia he sintetitzat el seu estil en un volum recent de col·laboració internacional sobre teologia amb aquestes paraules: «J. M. Rovira Belloso és un dels teòlegs espanyols més importants per la seva atenta sensibilitat sapiencial al temes teològics així com al diàleg i al testimoniatge que susciten» (*Le devenir de la théologie catholique mondiale depuis Vatican II: 1965-1999*, Paris 2000, p. 44).

Professor doctor Josep M. Rovira Belloso, gràcies per aquesta teva atenta sensibilitat sapiencial a la teologia que et fa «teòleg-mestre». I gràcies per aquesta voluntat constant de suscitar diàleg i testimoniatge que et converteix en un teòleg-mestre «arrelat» al nostre món i apassionat pel món en què vivim, i per «la humanitat a la recerca de Déu» –que és el títol d'aquest volum–. *Que el Déu de la pau –Pare, Fill i Esperit Sant, que durant tants anys has professat– t'ompli de la seva benedicció!*

Salvador PIÉ I NINOT